

רשומות

הצעות חוק

ה מ מ ש ל ה

18 בדצמבר 2023

1693

ו' בטבת התשפ"ד

עמוד

הצעת חוק גיל פרישה (הורה שילדו נפטר) (הוראת שעה) (תיקון מס' 2), התשפ"ד-2023 398

**הצעת חוק גיל פרישה (הורה שילדו נפטר) (הוראת שעה) (תיקון מס' 2),
התשפ"ד-2023**

- תיקון סעיף 6 1. בחוק גיל פרישה (הורה שילדו נפטר) (הוראת שעה), התשע"ח-2017' (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 6, במקום "השר לשוויון חברתי" יבוא "שר הנגב, הגליל והחוסן הלאומי".
- תיקון סעיף 7 2. בסעיף 7 לחוק העיקרי –
- (1) בסעיף קטן (א), במקום "שש שנים" יבוא "שבע שנים";

ד ב ר י ה ס ב ר

בסעיף 7(ג) לחוק נקבע כי המשרד לשוויון חברתי יגיש לוועדת העבודה והרווחה של הכנסת את המלצותיו לעניין תוקפו של חוק זה.

לפי מחקרים שנערכו בהזמנת המשרד לשוויון חברתי, ועל פי הוראת החוק, רוב מוחלט (למעלה מ-90%) מן המשיבים שבחרו להמשיך בעבודתם לאחר גיל הפרישה היו שבעי רצון מהחלטתם. בקרב אלה שעדיין לא הגיעו לגיל הפרישה, רבים (71%) מעריכים שימשיכו בעבודתם לאחר גיל הפרישה, מתוכם 45% ציינו כי אחת הסיבות היא הוראת החוק. אחת הסיבות המרכזיות (62%) לבחירה להמשיך בעבודה גם לאחר גיל הפרישה בקרב הורים שילדם נפטר הייתה שהעבודה מסייעת לחשוב פחות על האובדן.

במסגרת החלטת הממשלה מס' 109 "שינוי שם המשרד לפיתוח הפריפריה, הנגב והגליל ל"משרד הנגב, הגליל והחוסן הלאומי"; העברת שטחי פעולה; העברת סמכויות משר לשווי ותיקון החלטות ממשלה", מיום י"ד בשבט התשפ"ג (5 בפברואר 2023), עבר בין השאר שטח הפעולה של אגף אזרחים ותיקים מהמשרד לשוויון חברתי למשרד הנגב, הגליל והחוסן הלאומי, וכן נקבע כי יועברו פרויקטים נוספים שבוצעו בתחום האזרחים הוותיקים על ידי אגפים אחרים, זאת כפי שיסוכם בין המשרדים. בהתאם לכך, בחודש יולי 2023 העביר משרד הנגב, הגליל והחוסן הלאומי דיווח כאמור, ובו המליץ, בין השאר, להפוך את הוראת השעה להוראת קבע.

עם זאת, מן המחקרים עלו בעיות ביישום החוק שעיקרן בידיעת החוק, וסוגיות שדורשות המשך בחינה.

על כן, ומאחר שבתקופה זו מצויה מדינת ישראל בלחימה, מכיוון שטרם גובשה חקיקה בנושא, וכדי למנוע פגיעה בקבוצת ההורים הללוונטית להוראת השעה עם פקיעת תוקפו של החוק ביום י"ט בטבת התשפ"ד (31 בדצמבר 2023), מוצע להאריך את תוקף הוראת השעה, בשנה אחת נוספת, עד יום ל' בכסלו התשפ"ה (31 בדצמבר 2024).

סעיפים בהתאם לחוק גיל פרישה, התשס"ד-2004, הגיל 1 ו-2 שבהגיע אליו ניתן לחייב עובד לפרוש מעבודתו בשל גילו הוא גיל 67 (להלן – גיל פרישת חובה).

בהתאם לחוק גיל פרישה (הורה שילדו נפטר) (הוראת שעה), התשע"ח-2017 (להלן – החוק), מעסיק של למעלה מ-25 עובדים לא יחייב עובד שהגיע לגיל פרישת חובה, לפרוש מעבודתו בשל גילו אם הוא הורה שילדו נפטר והוא מועסק במשך שבע שנים לפחות בתכוף לפני הגיעו לגיל פרישת חובה, וזאת למשך 4 שנים. החוק גם הגדיר מקצועות שעליהם הוראה זו לא תחול.

עוד נקבע בחוק, כי אין הוא גורע מזכויות שניתנות לפי סעיף 33 לחוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום), התש"י-1950, הקובע, בין השאר, הסדר מיוחד להורה של נספה, האוסר ככלל את פיטוריו או חיובו לפרוש במשך התקופה הקבועה שם, אלא בהיתר מיוחד מוועדת תעסוקה.

תכלית החוק היא לאפשר להורה שילדו נפטר לדחות את גיל פרישתו בארבע שנים מגיל פרישת חובה, מתוך הבנה כי המשך העבודה עשוי לסייע לו, כאזרח ותיק, להמשיך בחיי שגרה על אף האסון שפקד אותו. החוק נקבע כהוראת שעה כדי לאפשר לבחון את יישומו ואת השפעתו על סוגיות הנובעות מהעסקת הורים שילדם נפטר. לפי הערכות שביצע המשרד לשוויון חברתי במהלך השנים 2021 ו-2022, גודל הקבוצה שעליה החוק חל עומד על כ-5,300 אזרחים ותיקים.

החוק נקבע כהוראת שעה למשך ארבע שנים, עד יום כ"ז בטבת התשפ"ב (31 בדצמבר 2021). תקופה של הוראת השעה הוארך בחוק גיל פרישה (הורה שילדו נפטר) (הוראת שעה) (תיקון), התשפ"ב-2021, בשנתיים נוספות עד יום י"ט בטבת התשפ"ד (31 בדצמבר 2023), כדי להשלים את בחינת יישומו והשפעתו של החוק על סוגיות הנובעות מהעסקת הורים שילדם נפטר, כאמור בסעיף 7(ב) לחוק.

¹ ס"ח התשע"ח, עמ' 64; התשפ"ב, עמ' 488.

(2) סעיף קטן (ב) – בטל;

(3) בסעיף קטן (ג) –

(א) ברישה, במקום "השר לשוויון חברתי" יבוא "שר הנגב, הגליל והחוסן הלאומי";

(ב) בפסקה (2), במקום "יום א' בתמוז התשפ"ב (30 ביוני 2022)" יבוא "יום כ"ד בסיוון התשפ"ד (30 ביוני 2024)";

(ג) פסקה (3) – תימחק.

ד ב ר י ה ס ב ר

בהתאם להחלטת הממשלה כמפורט לעיל, מוצע לקבוע כי השר הממונה על ביצועו של חוק זה יהיה שר הנגב, הגליל והחוסן הלאומי במקום השר לשוויון חברתי.

יצוין כי אם הליכי החקיקה לא יושלמו לפני תום תקופת הוראת השעה, תיבחן האפשרות לקבוע תחילה רטרואקטיבית של הוראת השעה במהלך הליך החקיקה בכנסת.

כמו כן, מאחר שכאמור לעיל המשרד לשוויון חברתי ערך מחקר לבחינת יישומו והשפעתו של החוק על סוגיות הנובעות מהעסקת הורים שילדם נפטר, והגיש את ממצאי מחקרו לוועדת העבודה והרווחה של הכנסת, כנדרש בסעיף 7(ב) לחוק, וכן הגיש דיווחים והמלצות לוועדה, כנדרש בסעיף 7(ג)(3) לחוק – מוצע לבטל את הוראות החוק האמורות.

ההוראה בסעיף 7(ג)(2) לעניין דיווח לוועדת העבודה והרווחה של הכנסת על יישום הוראות פסקה (1) תמשיך לחול על משרד הנגב, הגליל והחוסן הלאומי, ולכן מוצע לעדכן את התאריך המצוין בו לעניין הגשת הדיווח.

